

RIKSDAGENS
REVISORERS BERÄTTELSE

om den år 1960

av den verkställda granskningen

av

RIKSBANKEN

STOCKHOLM 1960

ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

Undertecknade, av innevarande års riksdag utsedda revisorer, få härmed avgiva den berättelse angående granskningen av riksbankens tillstånd och förvaltning som i 6 § av den för riksdagens revisorer gällande instruktionen finnes föreskriven.

Riksbankens räkenskaper för år 1958 äro granskade av förra årets revisorer, och vid 1960 års riksdag har ansvarsfrihet blivit fullmäktige i riksbanken beviljad dels för förvaltningen under år 1958, dels ock för de beslut och åtgärder som finnas antecknade i fullmäktiges protokoll från och med den 10 januari 1959 till och med den 9 januari innevarande år.

Den nu förrättade granskningen har till följd härav omfattat riksbankens räkenskaper för år 1959 och därjämte den del av det löpande årets förvaltning som är redovisad i fullmäktiges protokoll från den 10 januari till den 18 augusti 1960. Stockholm den 15 december 1960.

E. BIRKE

N. ELOWSSON

SVEN VIGELSBO

IVAR JOHANSSON

LAGE SVEDBERG

BIRGER GEZELIUS

GUST. LARSSON

BERTIL MOGÅRD

IVAR JANSSON

GÖRAN PETTERSON

SVEN ANTBY

HUGO OSVALD

/ Per Dahlberg

Riksbankens grund- och reservfond m. m.

§ 1

Riksbankens grundfond; översikt av bankens ställning m. m.

Enligt 1959 års bokslut ha riksbankens inkomster och vinster utöver dess utgifter och förluster under samma år utgjort:

1958		1959
144 667 146: 32	Nettovinst	133 131 545: 71
	Av bokslutet framgår vidare, att riksbankens tillgångar utöver dess skulder vid 1959 års slut utgjordes av:	
50 000 000: —	grundfonden	50 000 000: —
65 000 000: —	avbetalningslånefonden	65 000 000: —
20 000 000: —	reservfonden	20 000 000: —
2 863 441: 32	tjänstepensionsfonden	2 863 441: 32
3 904 401: 86	familjepensionsfonden	3 904 401: 86
	samt följande reserverade medel, nämligen:	
	återstående vinstmedel från	
10 954: 08	föregående år	678 100: 40
144 667 146: 32	vinst för året	133 131 545: 71
	och utvisar bokslutet för riksbanken ett kapital- överskott av	275 577 489: 29

Jämlikt beslut av 1960 års riksdag kvarstår av riksbankens vinst för år 1959 ett belopp av 809 646 kronor 11 öre hos banken, medan 83 miljoner kronor tagits i anspråk för överföring till kursdifferenskontot och 50 miljoner kronor inlevererats till statsverket.

Riksbankens rörelse under år 1959

§ 2

Tillgångar och skulder

Från riksbankens utgående balansräkning meddelas här följande huvudposter:

Tillgångar

1958		1959
448 671 643: 64	Guldbehållning	kr. 420 515 225: 12
604 492 770: 48	Övervärde å guld	» 566 557 786: 89
37 023 914: 49	Annan kassatillgång	» 35 658 319: 11
4 545 234 445: —	Statspapper och obligationer	» 4 893 482 340: —
148 323 364: 06	Diskonterade växlar och lån m. m.	» 297 324 517: 56
	Utländska statspapper, fordran hos utländska banker, växlar m. m.	» 1 188 664 141: 14
1 393 042 704: 10	Hos riksgäldskontoret	» 6 767 843: 18
6 767 843: 18	Sveriges kvot i Internationella valutafonden	» 775 981 500: —
517 321 000: —	Sveriges andel i Internationella återuppbyggnadsbankens grundfond, inbetalt belopp	» 103 464 200: —
103 464 200: —	Övriga tillgångar	» 82 919 222: 78
86 646 678: 75		Summa kr. 8 371 335 095: 78
7 890 988 563: 70		

Skulder

6 058 635 626: —	Utelöpande sedlar	kr. 6 266 095 711: —
3 875 573: 22	Utelöpande postremissväxlar	» 7 318 171: 25
323 108 561: 20	Checkräkning	» 285 243 647: 27
475 906: 56	Depositions- och kapitalräkning	» 175 906: 56
89 976 984: 95	Statens budgetutjämningsfonds medel	» 89 976 984: 95
15 015 572: —	Investeringskontomedel	» 5 623 423: 32
13 024 806: 89	Skogskonto	» 9 349 935: 91
242 054 407: 26	Investeringsfondskonto för skogsbruk och rörelse ..	» 282 203 724: 03
405 401 285: 01	Kursdifferenskonto	» 535 092 105: 29
387 885 890: 77	Internationella valutafonden	» 581 851 611: 01
27 192 113: 70	Internationella återuppbyggnadsbanken	» 19 131: 02
37 895 892: 56	Övriga skulder	» 32 807 254: 88
7 604 542 620: 12		Summa kr. 8 095 757 606: 49
286 445 943: 58	Efter tillägg härtill av riksbankens under § 1 här ovan angivna behållna tillgångar ¹	kr. 275 577 489: 29
7 890 988 563: 70	erhålls det under rubriken Tillgångar upptagna beloppet	8 371 335 095: 78

Riksbankens inom linjen förda tillgångar och skulder redovisas sålunda:

1958

1959

	<i>Tillgångar:</i> (riksbankens mynt- och medaljsamling, Internationella bankens aktier, taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter och vissa utländska obligationer)..... kr.	66 873 298: 16
68 462 737: 81		
	<i>Skulder:</i> (utelöpande postväxlar, lånebanksobligationer m. m.)	28 686: 89
28 513: 07		

Inkomster och utgifter

Såsom riksbankens inkomster och vinster samt utgifter och förluster å den egentliga riksbanksrörelsen redovisas följande huvudposter:

Inkomster och vinster

1958

1959

5 553 877: 67	Lånerörelsen	kr.	5 652 399: 19
31 898 306: 02	Utrikesrörelsen	»	41 400 765: 84
128 459 666: 97	Statspapper och obligationer	»	105 932 404: 16
1 630 632: 13	Övriga inkomster och vinster	»	1 844 934: 47
167 542 482: 79		Summa kr.	154 830 503: 66

Utgifter och förluster

1 060 445: 30	Lånerörelsen	kr.	646 047: 81
---------------	--------------------	-----	-------------

Förvaltningskostnad:

10 999 161: 02	Arvoden och avlöningar	kr.	11 160 042: 83
2 664 704: 23	Pensioner	»	2 710 818: 46
4 710 477: 75	Förvaltningsutgifter	»	4 152 772: 54
1 700 000: —	Kostnader för sedeltryckeriet	»	1 600 000: —
1 700 000: —	» » pappersbruket	»	1 400 000: —
40 548: 17	Övriga utgifter	»	29 276: 31

22 875 336: 47		Summa kr.	21 698 957: 95
----------------	--	-----------	----------------

167 542 482: 79	Sedan från ovan omförmälda inkomster och vinster kr.	154 830 503: 66
22 875 336: 47	dragits nyssnämnda utgifter och förluster..... »	21 698 957: 95

144 667 146: 32	återstår den förut uppgivna nettovinsten..... kr.	133 131 545: 71
-----------------	---	-----------------

Riksbankens pappersbruk

Balansräkningen den 31 december 1959 visar följande:

		Tillgångar		
1958	1958 (omräknade uppgifter)			1959
	14 921: 62	14 921: 62	Kassa och postgiro	kr. 142 121: 51
	220 197: 29	220 197: 29	Fordringar	» 233 533: 45
	816 577: 09	816 577: 09	Färdiglager	» 713 732: 30
	387 373: 97	387 373: 97	Förråd	» 399 571: 88
	537 863: 93	537 863: 93	Varor under arbete	» 138 119: 05
	2 331 405: 59	2 349 082: 31	Maskiner och inventarier	» 2 544 394: 86
	278 437: 81	278 437: 81	Nyanläggningar under arbete	» 259 869: 09
	930 872: 96	913 196: 24	Fastigheter	» 929 393: 46
	<u>5 517 650: 26</u>	<u>5 517 650: 26</u>	Summa kr.	<u>5 360 735: 60</u>

		Skulder		
	50 144: 17	50 144: 17	Leverantörer	kr. 30 510: —
	34 708: 28	34 708: 28	Avlöningar för december månad	» 34 298: 91
	82 042: —	82 042: —	Skattemedel	» 87 224: —
	5 350 755: 81	5 350 755: 81	Kapital	» 5 208 702: 69
	<u>5 517 650: 26</u>	<u>5 517 650: 26</u>	Summa kr.	<u>5 360 735: 60</u>

Vinst- och förlusträkningen visar följande:

		Kostnader		
	1 580 644: 42	1 627 724: 63	Löner	kr. 1 635 196: 28
	332 713: 07	332 713: 07	Pensioner	» 344 842: 96
	1 297 748: 20	1 261 152: 12	Material	» 1 161 306: 47
	209 442: 05	225 731: 71	Avskrivningar	» 249 450: 04
	733 021: 79	786 813: 26	Omkostnader	» 791 288: 75
	27 439: 18	118 083: 61	Diverse	» 94 204: 85
	<u>4 181 008: 71</u>	<u>4 352 218: 40</u>	Summa kr.	<u>4 276 289: 35</u>

		Intäkter		
	2 687 944: 80	2 687 944: 80	Försäljning av annat papper än sedelpapper	kr. 3 039 398: 59
	14 649: 81	185 859: 50	Inkomst av fastigheter	» 197 427: 31
	<u>1 612 075: 73</u>	<u>1 440 653: 87</u>	Kostnad för sedelpapper	» 1 075 997: 33
	4 314 670: 34	4 314 458: 17	Summa kr.	<u>4 312 823: 23</u>
	— 133 661: 63	+ 37 760: 23	Ökning resp. minskning under året av lager av hel- och halvfabrikat	» — 36 533: 88
	<u>4 181 008: 71</u>	<u>4 352 218: 40</u>	Summa kr.	<u>4 276 289: 35</u>

Bokföringen har i vissa delar omlagts under år 1959. För att få en rättvisande jämförelse med år 1958 ha i särskild kolumn ovan införts de tal som skulle erhållits om samma bokföringsmetod använts år 1958 som år 1959.

I balansräkningen har anläggningskostnaden för tennisplan överförs från fastigheter till maskiner och inventarier.

I vinst- och förlusträkningen beröras följande poster av omläggningen.

Löner. Vid 1959 års bokslut har detta konto belastats med samtliga under året utbetalda löner, vilket tidigare icke varit fallet. Sälunda har detta konto debiterats med icke blott löner för driften utan även lönekostnader för bostadssamhället, tvättstugan och tennisplan. Däremot ha kostnaderna för Hälsovård, vilka tidigare gått under rubriken »Löner», numera hänförs till rubriken »Omkostnader».

Material. Detta konto innefattar endast förbrukade råvaror för driften. Differensen, kr. 36 596:08, avser använt förrådsmaterial, som i stället debiterats kontot »Omkostnader».

Avskrivningar. Differensen avser avskrivningar å Bostadsfastigheter med kr. 16 136:49 samt avskrivningar å Hemmanet med kr. 153:17 eller tillsammans kr. 16 289:66. Då tidigare endast resultatet av Bostadssamhället och Hemmanet redovisats, ha ovanstående avskrivningar ej upptagits separat.

Omkostnader. Som ovan nämnts har detta konto belastats med hälsovårdskostnader, kr. 25 642:53, samt använt förrådsmaterial, kr. 36 596:08, eller tillsammans kr. 62 238:61. Eftersom lönekostnaderna för Tvättstugan och Tennisplan, tillsammans kr. 8 447:14, förts från Löners konto till resp. nämnda konton och därefter vidare till Personalvårds-kontot, böra dessa lönekostnader avdragas från kr. 62 238:61. Den härigenom uppkomna slutsumman, kr. 53 791:47, utgör den redovisade ökningen på kontot.

Diverse. Som framgår av tidigare bokslut har under denna rubrik upptagits »Förlust å bostäder», men i 1959 års bokslut ha *samtliga* kostnader och intäkter för såväl Bostadssamhället som Hemmanet redovisats.

Kostnad för sedelpapper. Sedelpapperspriset beräknas numera enligt fullmäktiges beslut på under året »tillverkat och bearbetat papper, brukbara sedelenheter» mot tidigare »levererat», varjämte lagret av sedelpapper ej längre äges av bruket. För att uppnå jämförelse mellan 1958 och 1959 års kostnader för sedelpapperet vid 1959 års bokslut har från 1958 års kostnader måst avdragas lagerminskningen av sedelpapper eller kr. 171 421:86.

§ 4

Riksbankens sedeltryckeri

Balansräkningen den 31 december 1959 visar följande:

Tillgångar			1959
1958			
	77 379:75	Kassa, checkräkning och postgiro	kr. 172 464:06
	230 840:28	Diverse debitorer	» 6 022:52
	252 165:61	Förråd	» 160 179:04
	147 260:78	Beställningar under arbete	» 92 252:92
	1 123 100:—	Maskiner och inventarier	» 1 071 200:—
	—	Fastighet (tax.värde 1 500 000 kr.) ¹	» 579 000:—
	1 830 746:42	Summa kr.	2 081 118:54
Skulder			
	106 991:67	Diverse kreditorer	kr. 142 302:46
		Reserverade medel för nedskrivningar av varulager	
	200 000:—	m. m.	» —
	1 523 754:75	Kapital	1 938 816:08
	1 830 746:42	Summa kr.	2 081 118:54

¹ Fastigheten intagen i bokslutet (tidigare inom linjen) med motsvarande ökning av kapital under skulder.

Vinst- och förlusträkningen visar följande:

Kostnader		1958	1959
1 444 485: 97	Löner ¹	kr.	1 458 689: 73
151 017: 86	Pensioner	»	148 582: 48
404 744: 99	Material	»	414 218: 44
204 574: 65	Avskrivningar å maskiner och inventarier	»	128 753: 99
—	Avskrivning å fastighet ²	»	43 270: —
468 090: 10	Övriga omkostnader	»	447 515: 56
55 000: —	Reserverade medel för nedskrivningar	»	—
2 727 913: 57		Summa kr.	2 641 030: 20
Intäkter			
1 164 411: 18	Försäljningar av annan tillverkning än för riksbanken kr.		913 559: 05
—	Tryckning åt riksbanken av annat än sedlar, m.m. ³ »		173 276: 28
6 868: 51	Kassarabatter	»	6 511: 98
1 593 526: 37	Nettokostnad för tryckning av sedlar	»	1 602 690: 75
2 764 806: 06		Summa kr.	2 696 038: 06
	Ökning resp. minskning under året av beställningar		
— 36 892: 49	under arbete	»	— 55 007: 86
2 727 913: 57		Summa kr.	2 641 030: 20

¹ Till löner ha år 1959 förts vissa arvoden, vilka tidigare bokförts under omkostnader. Om så skett år 1958 skulle posten uppgått till 1 475 966: 43 kr.

² År 1958 ingick avskrivning å fastigheter i övriga omkostnader med 42 510 kr.

³ Denna post ingick år 1958 i Försäljning av annat tryck än sedeltryck (annan tillverkning än för riksbanken) med 136 105: 48 kr.

Sedeltrycket har under år 1959 omfattat följande antal sedlar, nämligen:

1958		1959
544 800	st. av 10 000-kronors valör	—
783 400	» » 1 000- » »	—
9 450 000	» » 100- » »	10 863 000 st.
4 950 000	» » 50- » »	4 623 700 »
49 299 800	» » 10- » »	52 200 000 »
—	» » 5- » »	6 300 000 »
65 028 000	st. eller sammanlagt	73 986 700 st.

§ 5

Tillstyrkan av ansvarsfrihet

Till fullgörande av föreskriften i 19 § av gällande instruktion få revisorerna anmäla, att revisorerna för sin del tillstyrka att ansvarsfrihet för riksbankens förvaltning under den tid revisionen omfattat beviljas fullmäktige.